GAZETA LWOWSKA.

We Srodę | Nro. 12. | 28. Stycznia 1824.

Wiadomości kraiowe.

Uwiadomienie
od C. K. Rządu Kraiowego.

W tuteyszym C. K. Sądzie Kryminalnym uwolnione zostały dwa mieysca Radców, każde z pensyią roczną po 1,400 ZR. M. K. Chcący takowe otrzymać, podać maią swoie prosby należycie w dowody opatrzone, w 4 tygodniach, rachuiąc od dnia tego, iak ninieysze obwieszczenie w Gazecie Wiedeńskiey umieszczonem zostanie, wprost do Lwowskiego C. K. Sądu Kryminalnego, albo ieżeli iuż w iakiey służbie publiczney zostaią, przez swoie Prezydyia.

— *Z Wiednia d. 19. Stycznia.* —

W skutku naywyższego rozporządzenia dnia wczorayszego, to iest, dnia 18. Stycznia 1824 wdział Dwór żałobę po Wiktorze Emanuelu I. Królu Sardyńskim. Nosić ią będzie przez niedziel sześć ze zwykłemi odmianami. Jutro odprawiona będzie wigilia a poiutrze exekwiie w kościele parafialnym Zamkowym.

Ciąg dalszy zdania sprawy podanego Wydziałowi Austryiackiego banku narodowego przez Gubernatora tegoż banku JW. Józefa Hrabiego Dietrichstein:

»Dyrekcyia bankowa widziała się zmuszoną w Lutym r. 1823 pozwolić na pożyczkę na Austryiackie bankowe akcyie, z powodu zaszłych w owym czasie stosunków i okazuiącego się braku pieniędzy w Wiedniu i skutecznie do życzeń wielu szanownych tuteyszych handlowych domów. — Ten przemiiaiący tylko środek, który podług postanowień bankowey Dyrekcyi z końcem Grudnia 1823 miał być zniesiony zupełnie i w samey istocie zniesiony został, był szczęśliwym uwieńczony skutkiem. Kursa pieniężne stanęły przeto na stałym stopniu — publiczność większego do tego instytutu nabrała zaufania, ponieważ przekonano się, że bank narodowy, ieżeli tylko szczerze zechce, iest w stanie zapobiedź niebezpiecznym stosunkom — właściwa giełdowa wartość akcyy podnosiła się nieustannie, chociaż bank na każdą tylko 700 ZR. pożyczał — a dochody, które instytut z tey pożyczki pobierał, wyniesły od Stycznia do końca Grudnia 1823 r. 44,686 ZR. 7 kr. w walucie bankowey. — Środek ten w każdym względzie okazał się dobrze wyrachowanym i korzystnym, obiecuiący nam większe pożytki, ponieważ każdy posiadacz akcyi w braku pieniężnym mógł spodziewać się wsparcia od banku narodowego, a każdy prywatny z większą pewnością mógł korzystnie użyć w takim interessie swoich kapitałów. — Chociaż zamiar tego przedwzięcia spełniony został i nie zastósowywano go na wszelkie przypadki, chociaż statuta banku akcyy swoich nie umieszczały w rzędzie tych, na które instytut pożyczał, iednak bankowa Dyrekcyia — przekonana nawet, że gdyby zaszły podobne, iak tego roku okoliczności zmuszaiące do nadzwyczaynych środków, a pożyczka na akcyie mogłaby znowu z dobrym skutkiem być wprowadzoną — nie chciała bez tey konieczności ogłaszać pożyczki za interes ciągle trwaiący, gdyby nawet na żadne niebezpieczeństwo nie wystawiała towarzystwa akcyionaryiuszów — mimo tego, że inne narodowe banki wykonywaią podobne postanowienia z pomyślnym skutkiem, a bank Austryiacki w skutku ugody zawartey z wysoką Administracyią Państwa, a wiadomey WPanóm, w latach następnych posiadać będzie znaczne fundusze, które w takim celu możnaby było użyć.«

»Założenie w Temeswarze Kassy umarzaiącey papierowe pieniądze, a w Hermansztadzie wymienney i umarzaiącey Kassy powtórnie przyprowadzone do skutku roku 1823 przekona WPanów o coraz większey rozciągłości działań tego instytutu, który ma teraz pod swoim naywyższym zarządem oprócz tuteyszy kassy dziesięć wymiennych Kass banku, ośm Kass umarzaiących papierowe pieniędze i dziesięć Kass Wiedeńskiey Waluty rozdzielonych po prowincyiach Państwa.«

»Nowa pożyczka Stanu z roku 1823, która — iak w przeszłoroczném zdaniu sprawy miałem zaszczyt okazać prześwietnemu Wydziałowi — przeznaczoną została na wykupno papierowych pieniędzy, w pięciu ostatnich miesiącach roku 1823 prawie w trzeciey części wpły-

nęła do Kass banku, a instytut bankowy wrachował na swóy użytek owe pięć milionów ZR. zapewnionych mu w roku wspomnionym stósownie do ugody. — To tak prędkie oddawanie pożyczki przekonywa z iedney strony o łatwości użycia kapitałów, gdy z drugiey strony pomnaża ieszcze to powzięte przekonanie bankowey Dyrekcyi, że umarzanie papierowych pieniędzy i poźniey z równym porządkiem odbywać się będzie.«

»Chwalebna przezorność i niezmordawana czynność Ichmość Panów Cenzorów będąca od początku założenia instytutu przedmiotem naszego nayszczerszego podziękowania okazała się i w roku 1823, a ia z prawdziwą radością udzielam WPanom w dodatku imion tych dwunastu urzędników tyle zasłużonych w instytucie, którzy umieli wszelkiey zapobiegać stracie.«

»Urzędnicy bankowego instytutu utrzymali i w roku 1823 sławę swoię, na którą w latach poprzedniczych zasłużyli, a téy piękney nagrody swoich usiłowań i zręczności staną się bezwątpienia i nadal godnymi.«

(*Ciąg dalszy nastąpi.*)

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

Senat Stanów Zjednoczonych uchwalił na posiedzeniu z d. 10. Grudnia, ażeby prosić Prezydenta o złożenie w biórze: Korrespondencyi między Amerykańskim Ministrem w Paryżu i Francuskim Rządem, tyczącéy się wynagrodzenia szkody kupcom, których prawny handel poniósł w saméy istocie nie iednę stratę.«

Ameryka Hiszpańska.

W skutku wiadomych nieprzyiaźni zachodzących między twierdzą San Juan de Ulloa i miastem Vera-Cruz wydano w Mexyku następuiące Oświadczenie Woyny:

»Ponieważ dowódzca twierdzy San Juan de Ulloa po nieprzyiacielsku postąpił sobie z miastem Vera-Crnz, naywyższa Władza wykonawcza zmuszoną została użyć środków, iakie koniecznie nastąpić musiały po napadzie rozdrażniaiącym mieszkańców, a którego żadne polityczne nie usprawiedliwiaią powody: 1) Nakazuie się, ażeby ustały wszelkie polityczne i handlowe związki z Narodem Hiszpańskim. — 2) Postępuiąc z łagodnością, którą zasady ludzkości przepisuią Mexykańskiemu Narodowi nakazuie się wzystkim okrętom Hiszpańskim opuścić natychmiast wszystkie Mexykańskie porty. Rząd ninieyszy, iakby to mógł uczynić, nie będzie ani składać *embargo*, ani zagrabiać okrętów. — 3) Tym samym sposobem postąpi się i ze wszelkiemi Hiszpańskiemi kupieckiemi okrętami, zawiiaiącymi z Europy do tych portów w przeciągu czterech miesięcy (ponieważ czas ten iest dostateczny, ażeby o ninieyszéy uchwale dowiedziały się wszystkie Mocarstwa) równie, iak i z temi, które w dniach 40 do północney Ameryki przypłyną z Hawanny, lub z iakiego innego portu. — 4) Z okrętami przybyłemi po upływie tych terminów postąpi się podług praw woyny (ieżeli ta wprzódy iuż nie będzie ukończoną), równie, iak od téy chwili ze wszystkiemi uzbroionemi okrętami. — 5) Po upłynie czterech miesięcy pod żadną banderą nie będzie wolno przywozić płodów kraiu Hiszpańskiego.« — »Mexyk d. 1. Października 1823.« Na rozkaz Kongressu: (*podp.*) »Francesco Jose Bernal.«

Brazyliia i Portugaliia.

Jedna Gazeta Londyńska donosi o odebranéy w listach wiadomości z Lizbony, że Portugalscy Kommissarze źle przyięci w Rio de Janeiro, iako dawniey donosiły Gazety, powrócili do Lizbony po 76dniowéy żegludze. Rząd dotychczas względem tego przedmiotu nayglębsze zachowuie milczenie. Kommissarze ci przywieźli z sobą oświadczenie Brazyliyskiego Rządu, w skutku którego tak długo Brazyliia żadnych z Portugaliią nie będzie miała związków, dopóki to ostatnie Mocarstwo nie uzna uroczyście iéy niepodległości.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Goniec Angielski z dnia 2go Stycznia zastanawia się teraz raptownie i bardzo mocno nad wyprawą Hiszpańską w Kadyxie do Ameryki południowey; sądzi, że Hiszpaniia bez pomocy obcego Mocarstwa nie mogłaby téy wyprawy przedsiębrać; suszy sobie głowę nad odgadnieniem, któreby to było owe Mocarstwo, Francyia, czyteż Rossyia? i między innemi mowi: »Angliia nie chce utrzymywać iako polityczną zasadę, że Hiszpaniia nie ma prawa zdobycia na powrót swoich Za-Atlantyckich posiadłości; atoli Angliia protestuie przeciwko wyprawie, którąby od Koalicyi Mocarstw stałego lądu przedsięwzięta być mogła.« (Co za szczęście! przydaie Gwiazda, że radykaliści Angielscy, pozwalaią Królowi Hiszpańskiemu wniyść do swoiego domu!)

Francyia.

Król wyrokiem z d. 6. Stycznia na wniosek Prezesa Ministerium, P. Villele kazał ustanowić naywyższą Radę dla handlu i osad. Rada ta zatrudni się poprawianiem praw i

taryf, podług których rządzi się handel za granicą i w osadach francuskich, przeglądać będzie oraz wszelkie wnioski do prawa i rozporządzenia, które maią bydź Królowi do potwierdzenia przełożone. Rada pod przewodnictwem Prezesa Ministerium składać się będzie ze wszystkich Ministrów sekretarzów Stanu, z dwóch Radców Stanu, z głównego Dyrektora mytów, z Dyrektora rolnictwa, handlu i sztuk w Ministerstwie spraw wewnętrznych, z Dyrektora spraw politycznych w Ministerstwie zagranicznych okoliczności, z Dyrektora osad w Ministerstwie morskiem, z Radcy Stanu iako Sekretarza bióra handlu i osad, i z pięciu innych od Króla wybranych Członków. Wspomnione bióro przy boku Prezydenta Rady Ministrów zatrudniać się będzie zbieraniem czynów i dokumentów, które dostoyney Radzie przy iéy obradach dostarczać będą obiaśnień, a nawet samemu Królowi w postanowieniach tyczących się handlu z zagranicą i osad. W biórze tem umieszczeni zostaną czterey powyżsi dyrektorowie, wspomniony Sekretarz bióra, który iest oraz Sekretarzem Rady i dway Podsekretarze. Ministerya, Konzulowie, Wielkorządcy osad i dowodcy stanowisk morskich odebrali rozkaz donosić do bióra o wszystkich handlu i żeglugi tyczących się czynach, przysyłać wiadomości, wnioski i prożby. Bióro żądać może obiaśnień od Izb handlowych, towarzystw handlowych, kupcow, fabrykantów i t. d. samo nawet czynić może badania będąc do tego umocowane od właściwego Ministerstwa. — Tym więc sposobem będzie w stanie przekładać Radzie środki korzystne dla handlu Francyi. Będzie także naywyższéy Radzie podawać zdania swoie tyczące się rozporządzeń względem handlu, mytów i osad, których ona roztrząsać nieomieszka.

Włochy.

Dziennik Rzymski (*Diario di Roma*) z dnia 3. Stycznia nic nie donosi o zdrowiu Oyca S., pisze tylko, że iego Swiętobliwość ręcznym biletem z d. 1. Stycznia mianować raczył kardynała Zurla, Wikarym Rzymu, a kardynała Naro, arcykapłanem Liberyańskiego głównego kościoła. W liście z Rzymu piszą co następnie pod d. 3. Stycznia: „Oyciec S. dotąd ieszcze nieuleczony z choroby, którą ściągnęły mu hemorhoidalne napady. Mocno osłabiony, cierpi bole w piersiach, niekiedy nawet miewa małą gorączkę. Srodki użyte przez lekarzów czynią mu ulgę i spodziewaią się, że wilgoć limfatyczna, przez którą cierpi niekiedy duszności w piersiach, znowu mieć będzie naturalny obieg. Wszakże Jego Swiątobliwość nieustaie trudnić się sprawami religii i Państwa, kilka razy okazywał życzenie, że skoro tylko będzie mógł opuścić łóżko, przeniesi się natychmiast do Watykańskiego pałacu. Mówią, że swóy pałac w Rzymie darował Papież Kardynałowi Zurla, w którym ón i wszyscy odtąd Wikaryusze Rzymu z urzędu mieszkać będą. Spodziewaią się tu niezadługo Fryderyka Xiążęcia Oranii. Hrabia Itterburg (Syn byłego szweckiego Króla) bawi teraz w Rzymie. Po napisaniu listu d. 3. Stycznia. Ciągle ieszcze obawiaią się o życie Jego Swiętobliwości. By mu ulżyć postanowili lekarze przenieść go na inne łóżko, iak tylko będzie można nayprędzéy. Oczekuią naylepszych skutków po wizykatoryach, których mu iuż 7 postawiono, od początku choroby. (Podług naynowszych wiadomości z Rzymu z d. 6. b. m. polepszył się znacznie stan zdrowia iego Swiętobliwości).

Szwecyia i Norwegiia.

Oto iest Mowa JKMości czytana dnia 22. Grudnia r. z. podczas zakończenia Seymu:

»Szlachetnie urodzeni i t. d. Panowie i Mężowie Szwecyi! Chociaż prawo fundamentalne nakazuie, ażeby tylko przez cztery miesiące Stany Państwa były zgromadzone, Ja wszelako ulegaiąc waszym życzeniom pozwoliłem wam siedm miesięcy dłużéy trudnić się rozprawami seymu, ponieważ roztrząsaiąc ważne sprawy często z celem ominąć się można, gdy o innych okolicznościach zaydzie mowa, należących do stosunków człowieka w towarzystwie. Wolność wywyższaiąca człowieka nad iego właściwą wartość, daie mu oraz władzę znosić koleie życia z cierpliwością i uległością. Ale ta wolność zniknie wkrótce, ieżeli Rząd nie ma dostateczney mocy do utrzymania korzyści przez nią narodowi zapewnionych. W zaburzeniu Państw lud tylko cierpi naywięcéy. To powinno nas nakłonić, ażebyśmy nigdy szczęścia i spokoyności iego z oka niespuszczali. Korzyści te są naywiększém dobrem, iakiego lud ma prawo po nas wymagać, a dla zapewnienia tego dobra, należy bez żadnéy różnicy postępować sobie podług praw dobro to zabezpieczaiących. Chcieć zaś przyspieszyć naturalne rozwinięcie się władz umysłowych ludów, iedno iest co nowe pomnażać zaburzenia, czego czas teraznieyszy dał nam niezaprzeczone dowody. W zastosowaniu naszych obopólnych obowiązków trzymałem się tych samych zasad przezorności, a przeto uważałem to za moię powinność, unikać wszystkiego iednostronnego

wykładania naszych zasad. — Żegluga nasza dosyć iest znaczna, z handlu korzystaliśmy w tym i w poprzedniczym roku. Chociaż żniwo wydało obfite plony, rolnik iest zawsze w potrzebach, i tak długo w tym nędznym stanie żyć będzie, dopóki nowy system hipoteki bezpiecznieyszego niżeli teraznieyszy nie przygotuie mu losu. Jeżeli nadzieia polepszenia iego stanu spełnioną nie będzie, zwołam powtórnie Stany Państwa i przełożę środki, o których skutkach ci tylko będą mogli powątpiewać, dla których pomoc iest za obrębem naszey możności. Tok administracyi tak widocznym postępnie krokiem, że nawet mniey iasno widzący nie mogą postępów iego nieuważać. Szczęśliwy naród, który na łonie powszechnego pokoiu pomnaża własną pomyślność i prawa swoie może uczynić iasnemi. — Dziękuię wam dobrzy panowie i mężowie Szwecyi za tylokrotne dowody miłości i przychylności, które okazywaliście dla mnie i dla każdego członka moiego domu. Ubolewam, że kończący się seym i późna roku pora przeszkadza wam przyprowadzić do skutku życzenie wasze, i ukoronować królowę, moię małonkę. Życzenie to spełnicie na następuiącym seymie. Teraz wracaycie do domów, w grono waszych rodzin i tam utwierdzaycie zgodę i pokóy. Bądzcie mężami — bądzcie Szwedami! Piękne to imie przypomni wam, że moc stałości iest naytrwalszą i naypierwszą, słabość zaś i niezgoda obalaiąc państwa wydziera wolność narodom. — Zostaię i t. d.

Niemcy.

Stany królestwa Hannowerskiego zwołane zostały na 20. p. m.

Król Imći Wirtemberski wydał następuiące prawo tyczące się zaciągu na rok 1824.

»Wilhelm i t. d. Liczba zaciągowych maiących bydź powołanymi celem uzupełnienia i utrzymania stopy pokoiu po wysłuchaniu naszey tayiemney Rady i za przyzwoleniem naszych wiernych Stanów postanowioną została na rok 1824 w ilości trzech tysięcy, siedemset siedemdziesiąt pięciu ludzi tak dalece, że wszyscy przez nieposłuszeństwo nieprzytomni i z powodu powołania wyięci, ieżeli trafi ich koley, iako zaciągowi maią bydź wrachowani w liczbę rekrutów. Rozporządzamy i rozkazuiemy zatem, ażeby na rok 1824 zaciągnąć do woyska młodzieńców urodzonych r. 1803 a to w liczbie 3773 i sposobem zwyczaynym. Na mocy tego nasze Ministerya spraw wewnętrznych i woyny poczynią dalsze rozporządzenia podług przepisów prawa o zaciągu z d. 7. Sierpnia 1819.

Rossyia.

Gazeta Senacka z r. z. ogłosiła opiniią Rady Państwa przez Jego Cesarską Mość d. 29. Marca r. z. potwierdzoną, uznaiącą dom Abymelików za Kniaziów Gruzińskich, a razem wykreślaiącą go z popisu podatkowego, na osnowie dyplomatu zmarłego Cara Haraklinsza II. na dostoyność Kniazia Abelowi Abymelikowi wydanego, a potwierdzonego przez Cara Jerzego.

Podług teyże gazety Cesarz Jegomość dnia 10. Kwietnia r. b. potwierdził opiniią Rady Państwa, nadaiącą szlachectwo iedenastu synom officerskim, których oycowie służyli rzeczywiście w służbie woyskowey, a synowie ci porodzili się przed postąpieniem oyców ich na stopień officerów, na osnowie praw Państwa.

Tegoż dnia Cesarz Jegomość potwierdził opiniią Rady Państwa, uznaiącą, iż dzieci officerów korpusu feldiegierskiego, mogą bydź wynoszeni do godności szlachectwa, zarówno z dziećmi officerów służby woyskowey.

Nayiaśnieysza Cesarzowa Jeymość Maryia Federówna łaskawie przyiąć raczywszy od autora ofiarowane dzieła: Kurs Fizyki Experymentalney i Początki Mineralogii, wydane przez P. Felixa Drzewińskiego, doktora filozofii, adjunkta w Cesarskim Uniwersytecie tuteyszym, rozkazała oświadczyć mu wysokie swe zadowolenie, które miał szczęście otrzymać w liście sekretarza Cesarzowey Jeymości, Radcy Stanu i kawalera Adelunga, pod d. 14. Września r. b.

Turcyia.

— *Z Odessy d.* 22. *Grudnia.* —

Naynowsze listy z Konstantynopola z d. 13. Grudnia donoszą, że P. Minciaki, oczekiwany tam z naywiększą niecierpliwością; rozeszła się była w Konstantynopolu pogłoska, że rozstrzygnienie żądania Rossyyskiego względem wyciągnienia woysk Tureckich z Multan i Wołoszczyzny, aż do iego przybycia odłożone zostało.

D. 31. Stycznia będzie miał zaszczyt JP. Karol Lipiński wyprawić Koncert w sali redutowey.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest IV. Numer Rozmaitości.)

Redakcyia Józefa Bensy; Druk J. J. Pillera.